

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН  
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ  
THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE REPUBLIC OF  
KAZAKHSTAN**

**Л.Н.ГУМИЛЕВ ағ. ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ  
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА  
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ 20-жылдығына және экономика ғылымдарының докторы, профессор, ХАА және Ресейлік Жаратылыстану Академиясының академигі, «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі Садвокасова Куляш Жабыковнаның 60-жас мерейтойына арналған «Жаңа нақты жаһандық жағдайда Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы»

**Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының**

***ЕҢБЕКТЕРІ***

***ТРУДЫ***

**Международной научно-практической конференции**

«Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», посвященную 20-летию ЕНУ им. Л.Н.Гумилева и 60-летию доктора экономических наук, профессора, Академика МАИН и Российской Академии Естествознания, заведующей кафедрой «Финансы» Садвокасовой Куляш Жабыковны.

***WORKS OF THE***

**international scientific- practical conference**

"Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", dedicated to the 20th anniversary of L.N. Gumilyov ENU and the 60th anniversary of Sadvokasova Kulyash Zhabykovna, doctor of economic sciences, professor, IA academician, academician of the Russian Academy of Natural Sciences and head of the department "Finance".

**2 часть**

**Астана – 2016**

Л.Н.ГУМИЛЕВ ат. ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ  
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА  
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY

Л.Н. ГУМИЛЕВ ат. ЕҰУ ЖАНЫНДАҒЫ ЗАМАНАУИ ЗЕРТТЕУЛЕР ИНСТИТУТЫ  
ИНСТИТУТ СОВРЕМЕННЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ ЕНУ имени Л.Н.ГУМИЛЕВА  
IMS OF LN GUMILYOV ENU

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕР ИНСТИТУТЫ  
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ  
ECONOMIC RESEARCH INSTITUTE



Орынбор мемлекеттік университеті  
Оренбургский государственный университет  
Orenburg State University



Пенза мемлекеттік университеті  
Пензенский государственный университет  
Penza State University



Тыва мемлекеттік университеті  
Тувинский государственный университет  
Tuvan State University



БМУ бизнес пен технология менеджменті институты  
Институт бизнеса и менеджмента технологий БГУ  
School of business and management of technology of BSU



Ресей халықтар достығы университеті  
Российский Университет дружбы народов  
Peoples' Friendship University of Russia



### **ТРУДЫ**

#### **Международной научно-практической конференции**

«Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», посвященную 20-летию ЕНУ им. Л.Н.Гумилева и 60-летию доктора экономических наук, профессора, Академика МАИН и Российской Академии Естествознания, заведующей Кафедрой «Финансы» Садвокасовой Куляш Жабыковны.

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ 20-жылдығына және экономика ғылымдарының докторы, профессор, ХАА және Ресейлік Жаратылыстану Академиясының академигі, «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі Садвокасова Куляш Жабыковнаның 60-жас мерейтойына арналған «Жаңа нақты жаһандық жағдайда

Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы»

**Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының**

### **ЕҢБЕКТЕРІ**

### **WORKS OF THE**

#### **international scientific- practical conference**

"Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", dedicated to the 20th anniversary of L.N. Gumilyov ENU and the 60th anniversary of Sadvokasova Kulyash Zhabykovna, doctor of economic sciences, professor, IA academician, academician of the Russian Academy of Natural Sciences and head of the department "Finance".

**ӘОЖ 336.13.012.24 (574)**

**УДК 336.13.012.24 (574)**

**ББК 65.9.(5каз)я431**

«Жаңа нақты жаһандық жағдайда Қазақстан Республикасының қаржы-несие жүйесінің дамуы» Халықаралық ғылыми- тәжірибелік конференциясының еңбектері- Астана: Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016 .-595 б.

Труды международной научно-практической конференции «Развитие финансово-кредитной системы Республики Казахстан в условиях новой глобальной реальности», Астана: Евразийский национальный университет им.Л.Н.Гумилева, 2016.-595 с.

Works of the international scientific- practical conference "Development of the financial - credit system of the Republic of Kazakhstan in the new global reality", - Astana: L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2016.-p.595.

**Редакция алқасы:**

САПАРОВА Б.С.– төрағасы, э.ғ.к., Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының профессоры

КУЧУКОВА Н.К. - төраға орынбасары, э.ғ.д., ХАА академигі, РЖА академигі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының профессоры

САДВОКАСОВА К.Ж. – э.ғ.д., профессор , ХАА академигі, РЖА академигі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі

АХМЕТЖАНОВА С.Б.- э.ғ.д., профессор, Ғылыми экономикалық сараптама орталығының директоры, Экономикалық зерттеулер институты

СЫДЫҚНАЗАРОВ М.Қ.- ф.ғ.к., саясаттану PhD, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ жанындағы Заманауи зерттеулер институтының директоры

КОРОЛЕВ Ю.Ю. – э.ғ.к., доцент, БМУ Бизнес пен технология менеджменті институтының «Бизнес-администрирование» кафедрасының меңгерушісі

ПАРУСИМОВА Н.И. – э.ғ.д., профессор, Орынбор мемлекеттік университетінің «Банковское дело и страхование» кафедрасының меңгерушісі

КУЗНЕЦОВА Т.Е. - э.ғ.к., доцент, Пенза мемлекеттік университетінің кафедрасының меңгерушісінің орынбасары

ДОНГАК Ч.Г. - э.ғ.к., доцент, Тыва мемлекеттік университетінің «Экономика и менеджмент» кафедрасының меңгерушісі

ЖАМИЕВА А.Е. –хатшы, экономика магистрі, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының аға оқытушы

**ISBN 978-601-7121-75-4 (ч.2)**

**ISBN 978-601-7121-71-6 (общ.)**

**УДК 336.13.012.24 (574)**

**ББК 65.9.(5каз)я431**

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2016

© Евразийский национальный университет им. Л.Н.Гумилева, 2016

Біріншіден, еліміздегі жұмыссыз халық құрылымындағы 15–24 жас аралығындағы азаматтар үлесі 26,3 пайыз болса, 25–29 аралығындағы азаматтар 17,4 пайызды құрады.

Екіншіден, ең негізгісі – ел болашағы. Жастар қоғамның саяси экономикалық және әлеуметтік құрылымын анықтайды, сол себепті әсіресе, біздің елде олар ең қорғансыз топтардың бірі болып табылады. аталған мәселелердің өзектілігіне қарамастан, ғылыми зерттеулерде оларға өте көп назар аударылмай келеді. Мемлекеттік және облыстық бағдарламалар бюджеттік қаражаттармен қатар жеке кәсіпорындардың, инвесторлардың қаражаттарын тарта отырып, экономиканың келешегі бар, дамыған салаларында жұмыс орындарын ашуды және қайта құруды ынталандырады. Сонымен қатар әлеуметтік сауалнама мәліметтері негізінде еңбек нарығында жастарды жұмыспен қамтуға мүмкіндік беретін төмендегідей бағыттар ұсынылып отыр:

1. Жастарды еңбек нарығына дайындау. Кешенді зерттеу негізінде жастарды жұмыспен қамту мәселелері көрсетілген (еңбек нарығының жастар сегментіндегі диспропорционалдық, жұмыссыз жастарды жұмыспен қамтылмау себептері, оқып жүрген жастардың негізгі ағымының еңбек саласындағы құндылықтарды бағалау, еңбек нарығындағы әлеуметтік – психологиялық бағыты мен кәсіби біліктілік дайындығы тұрғысынан алғаш еңбек нарығынан шыққан кездегі бәсекелестік қабілеті, сәтті кәсіби өсім факторлары, әлеуметтік дайындық қызметін үйлестіру мәселесі).

2. Оқу орындары түлектерін жұмыспен қамту мәселелері. Әлеуметтік сауалнама нәтижелері жоғарғы оқу орындарының түлектері көп жағдайда оқу бітіргеннен кейін жұмысқа орналасуды мақсат тұтатындарын көрсетіп отыр (82,5 пайыз), оның ішінде облыстағы жоғарғы оқу орындары түлектерінің 60,1 пайызға жуық негізгі нормативтері бойынша жұмысқа орналастыруды көздейді.

3. Жастарды қолдау бағдарламалары. Әлеуметтік саладағы облыстық ұйымдар жастардың аяғынан тік тұруына және дамуына мемлекеттік қолдау көрсету жүйесін қалыптастыруға белсенді түрде қатысады, олардың бағдарламалары жастар мәселесінің ерекшеліктерін ескереді. Бірақ жастар әлеуметтік топтардың жасы жағынан ғана емес, өмірге қадам басуға байланысты, оларға тән әлеуметтік қызметтері де ерекшеленеді.

4. Жастардың кәсіби дайындығына ықпал ету. Облыстық әкімдікпен маслихат шешімі бойынша мемлекеттік еңбек және әлеуметтік қорғау ғылымдары жастарға арналған бағдарлама негізінде белсенді жұмыс жүргізіп келеді. Жастарды жұмыспен қамту жағдайының тұрақтылығын арттыруды қамтамасыз ететін бағыттарға жалпы білім беру және жастарды еңбекке кәсіби тұрғыдан дайындау жатады.

#### **Пайдаланған әдебиеттер:**

1. Б. Жүнісов, Ұ. Мәмбетов, Ұ. Байжомартов, «Нарықтық экономика негіздері» Алматы 1994 жыл.
2. Голодец О. Критическая ситуация на региональных рынках труда // Вопросы экономики - 2012 г. - № 2.
3. Қазақстандағы адам дамуы: Оқулық / Н:К:Мамыровтың және Ф: Акчурдың ортақ ред. – Алматы: Экономика, 2003.

## **ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЭКСПОРТА КАЗАХСТАНСКОГО ЗЕРНА**

Байканова Айнур Бериковна

Евразийский национальный университет им. Л. Н. Гумилева, г. Астана

Научный руководитель: Жанабаева Ж. К.

Производства зерна является ведущей отраслью мирового сельского хозяйства, а его экспорт основной частью мирового агропродовольственного рынка. Состояние зернового рынка характеризует как мировую, так и национальную безопасность. Доля вовлеченных в зерновую отрасль ресурсов в Казахстане определяет общее состояние экономики республики. Зерно также является важнейшим объектом внешнеэкономических торговых связей.

Северный регион Казахстана преимущественно обеспечивает республику основным объемом производства зерновых культур, потому что имеет благоприятные природно-климатические условия. Главными зерносеющими регионами являются Акмолинская, Костанайская и Северо-Казахстанская области, на долю которых приходится около 75% всех посевных площадей и 85% валового сбора зерновых культур. Казахстан - один из ведущих стран - производителей продовольственной пшеницы, который входит в 10 – ку лидирующих стран-поставщиков пшеницы и муки на мировые рынки сбыта. Казахская пшеница пользуется на мировом рынке большим спросом ввиду своих

главных конкурентных преимуществ:

высоких качественных показателей (высокое содержание белка свыше 12,5%, сырой клейковины равной 23-30%);

отсутствия генно-модифицированных добавок [1].

Доля пшеницы 1-3 классов в Республике Казахстан составляет не менее 70% валового сбора. Данный товар широко используется многими странами для повышения хлебопекарных свойств производимой муки. Производство зерновых культур в Республике нестабильное, высокоурожайные годы могут резко смениться засухой. К примеру, валовый сбор зерна за последние годы изменялся от рекордно высоких урожаев (2009 и 2011 гг.) до очень низких (2010 и 2012 гг.).



Рисунок 1. Производство зерновых культур в РК в 2010-2014 гг., млн. тонн

Даже в низкоурожайные годы Казахстан не только полностью обеспечивает внутренние потребности в зерне, которые равны в среднем 7-9 млн. тонн, но и поддерживает относительно высокий экспортный потенциал благодаря запасам прошлых лет.

Таким образом, вопрос обеспеченности зерном для Казахстана не является ключевым в отличие от стран, зависящих от импортных поставок зерна.

Однако, нестабильность объемов производства, имеет свои негативные последствия, поскольку является одной из причин дестабилизации внутреннего рынка зерна.

Прямая зависимость от природно-климатического фактора и влияние неблагоприятной мировой конъюнктуры цен на зерно, отрицательно сказываются на финансовом состоянии отечественных производителей зерна.

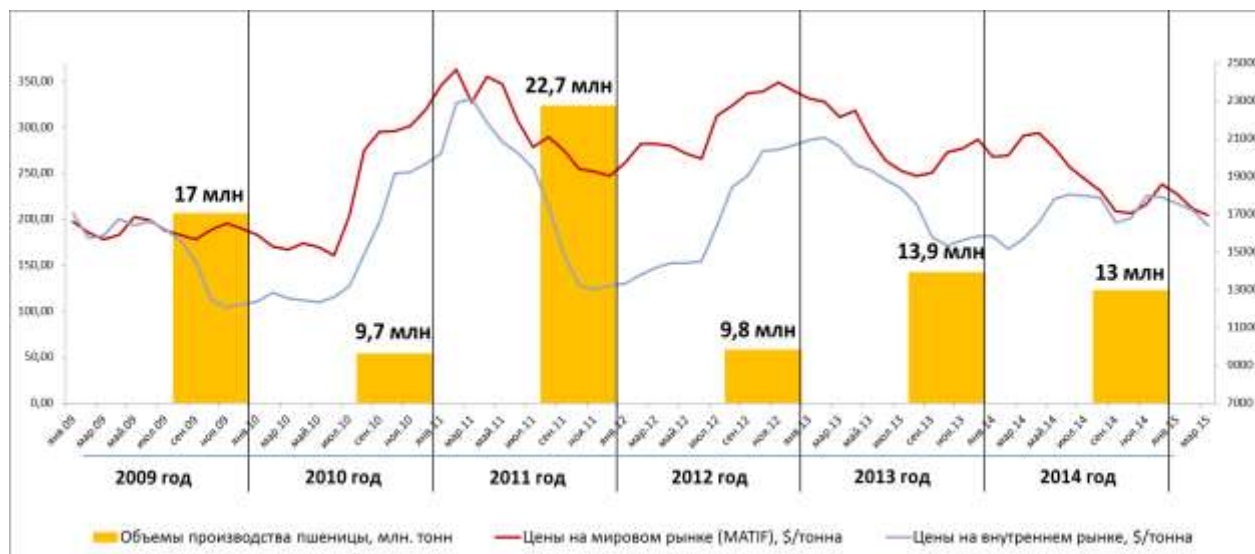


Рисунок 2. Зависимость внутренних цен на пшеницу от производства в РК и мировых цен

Из-за резких колебаний цен в годы высокого урожая и засухи производители зерна теряют большую часть доходов, в последствии увеличивается задолженность и затрудняет привлечение дополнительного финансирования для проведения мероприятий в последующие годы.

Несмотря на то, что Казахстан занимает одну из главных позиций в мировой торговле пшеницей, отсутствия прямого доступа к морским транспортным маршрутам не позволяет в полной мере реализовать экспортный потенциал данной отрасли. Географическое расположение государства ограничивает возможности доступа отечественных экспортеров к главным рынкам потребления пшеницы. Главными импортерами поставок через узловые морские порты являются страны Северной Африки, Ближнего Востока и Азии. Казахстан осуществляет отгрузку зерна в эти страны морским путем, только через порты Черного, Азовского и Балтийского морей.

Данные порты принадлежат Российской Федерации и Украине, которые являются главными конкурентами Казахстана в черноморском регионе и в первую очередь они заинтересованы в отгрузке собственного зерна. На данный момент стратегия экспорта отечественного зерна направлена на пограничные или близлежащие к Казахстану рынки сбыта, куда реализуется более 75% экспорта зерна от всего экспорта зерна Республики Казахстан.

К таким рынкам относятся страны Центральной Азии Каспийского бассейна, с которыми государство имеет устойчивые связи и может осуществлять экспортные поставки при благоприятной рыночной конъюнктуре. В 2010-2014 гг. экспорт зерна из Казахстана составил 27 млн. тонн зерна и 14,4 млн. тонн муки в зерновом эквиваленте, в том числе в указанные страны было реализовано порядка 21 млн. тонн зерна и 14,3 млн. тонн муки в зерновом эквиваленте.

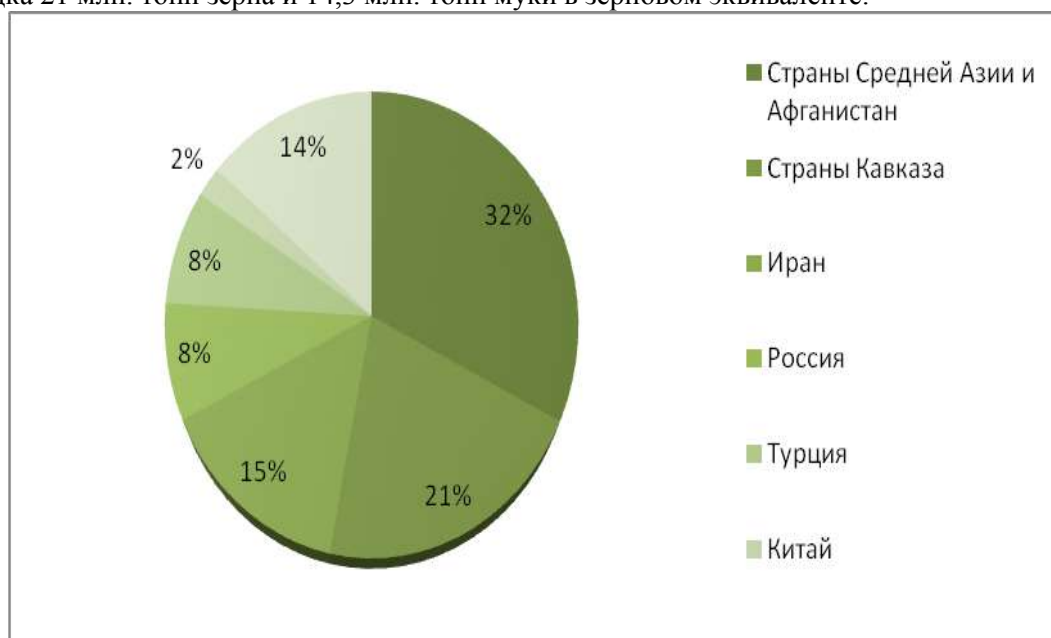


Рисунок 3. Структура экспорта казахстанского зерна в среднем за 5 лет (2010-2014 гг.), %

В числе растущих приоритетных направлений экспорта следует также рассматривать маршрут поставок зерна в Иран и транзитом через территорию Ирана в страны Персидского залива.

Основными задачами для дальнейшего роста экспорта казахстанского зерна на сегодняшний день являются создание эффективной транспортно-логистической инфраструктуры на ключевых экспортных направлениях и закрепление на вышеуказанных рынках сбыта за счет стабилизации экспортных отгрузок.

#### Список использованной литературы:

Стратегия развития АО «Национальная компания «Продовольственная контрактная корпорация» на 2011- 2020 годы. Астана, 2015 г.

Программа по развитию АПК РК // Агробизнес-2020. Астана, 2012 г.

Стратегия «Казахстан – 2050» - новый политический курс состоявшегося государства. Послание Президента РК – Лидера нации Нурсултана Назарбаева народу Казахстана// Казахстанская правда, 2012 г.